

Sygn. akt III Ca 155/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 grudnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia Sądu Okręgowego Leszek Dąbek

Sędzia Sądu Okręgowego Magdalena Balion - Hajduk

Sędzia Sądu Okręgowego Barbara Braziewicz

Protokolant Beata Michalak

po rozpoznaniu w dniu 5 grudnia 2019 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa W. S.

przeciwko M. G.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Z.

z dnia 6 kwietnia 2018 r., sygn. akt VIII C 51/15

- 1. oddala apelację;**
- 2. odstępuje od obciążenia powoda kosztami postępowania odwoławczego;**
- 3. przyznaje radcy prawnemu P. Ś. od Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w Z.) kwotę 2.214 zł (dwa tysiące dwieście czternaście złotych), w tym kwotę 414 zł (czterysta czternaście złotych) podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu powodowi w postępowaniu odwoławczym;**
- 4. przyznaje adwokat A. K. od Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w Z.) kwotę 2.214 zł (dwa tysiące dwieście czternaście złotych), w tym kwotę 414 zł (czterysta czternaście złotych) podatku od towarów i usług, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu pozwanemu w postępowaniu odwoławczym.**

SSO Barbara Braziewicz SSO Leszek Dąbek SSO Magdalena Balion – Hajduk

Sygn. akt III Ca 155/19

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Z. w wyroku z dnia 6 04 2018r. zasądził od pozwanego M. G. na rzecz powoda W. S. kwotę 17.010zł z ustawowymi odsetkami za okres d dnia 2 02 2008r. do dnia 31 12 2015r. i z ustawowymi odsetkami

za opóźnienie od dnia (...), oddalił powództwo w pozostałej części, „w tym zakresie waloryzacji świadczenia”, odstąpił od obciążania powoda i pozwanego kosztami procesu

oraz przyznał pełnomocnikom stron zwrot kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej stronom z urzędu, które polecił wypłacić z sum budżetowych.

W ustalonym stanie faktycznym w motywach orzeczenia stwierdził, że w sprawie bezspornym było, iż pozwany w porozumieniu z innymi osobami popełnił przestępstwo

na szkodę powoda polegającą na włamaniu do sklepu prowadzonego przez powoda kradzieży znajdującego się w nim towaru. Przywołał regulację art. 442¹ § 2 k.c., który ma zastosowanie w sprawie zgodnie z regulacją art. 2 ustawy z dnia 16 02 2007r. – o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (Dz.U. z 2007r., poz. 538). Podzielił poglądy prawne wyrażone przez Sąd Najwyższy: w wyroku z dnia 14 03 2017r. zgodnie z którym „brak jest podstaw do uznania,

że przywołana regulacja jest regulacją szczególną w rozumieniu art. 118 k.c. i miałyby ustanowić inny niż trzyletni termin przedawnienia roszczeń dla roszczeń o zapłatę odsetek”

(II CSK 428/18; LEX nr 2278304) oraz w uchwałach składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 22 09 1970r. (III PZP 18/17, OSNC 1971/1/5) i z dnia 23 01 1964r. (VI KO 14/63; OSNKW z 1964r., nr 5, poz. 69), zgodnie z którymi odpowiednio: „Wierzyciel może żądać odsetek od kwoty zagarniętej przez dłużnika od daty wyrządzenia szkody”

oraz „Odsetki od sumy zasądzonej tytułem odszkodowania pieniężnego, odpowiadającego wartości zagarniętego mienia należy liczyć od dnia wyrządzenia szkody ze względu na naturę zobowiązania wynikającą z istoty i charakteru czynów, które doprowadziły do jego powstania”. Stwierdził, że wartość skradzionego powodowi towaru została ustalona już na etapie postępowania przygotowawczego i wskazana w akcie oskarżenia, wobec czego pozwany najpóźniej od dnia 11 07 2006r. powinien był liczyć się z obowiązkiem zapłaty powodowi kwoty 17.010zł i tym samym w świetle przywołanej regulacji prawnej oraz przytoczonych poglądów prawnych nie doszło do przedawnienia roszczenia zapłatę należności głównej i „przedawnienie uległo tylko roszczenie o zapłatę odsetek od należności głównej

do trzech lat od wniesienia pozwu”. Następnie przywołał regulację art. 415 k.c. i art. 441 § 1 k.c., zgodnie z którymi każdy kto wyrządził ze swej winy szkodę drugiemu ponosi odpowiedzialność za jej powstanie. Stwierdził, że pozwany w wyroku Sądu Rejonowego w Z. z dnia 11 07 2006r. wydanym w sprawie o sygn. akt II K 363/02 został prawomocnie skazany za popełnienie przestępstwa za szkodę powoda i w rozpoznawanej sprawie jest związany także ustaleniami sadu karnego, co do wysokości szkody powstałej w majątku powoda. (17.010zł). Dokonał wykładni regulacji zawartej w art. 358¹ § 3 k.c. po czym wskazał, że od 1997r. nie nastąpiła istotna zmiana siły nabywczej pieniądza i przy uwzględnieniu dodatkowych okoliczności wskazanych w uzasadnieniu wyroku uznał żądanie dokonania sadowej waloryzacji świadczeń za nieuzasadnione. W konkluzji we wskazanym wcześniej zakresie uznał powództwo za uzasadnione, a w pozostałej części, oddalił je jako bezzasadne. O kosztach procesu orzekł stosując regulację art. 102 k.p.c.

Orzeczenie zaskarżył **powód W. S.** w części oddalającej powództwo

oraz orzekającej o kosztach procesu oraz o wynagrodzeniu ustanowionych dla stron pełnomocników z urzędu.

Wniósł o zmianę wyroku poprzez uwzględnienie powództwa „także, co do kwoty 47.806zł wraz z ustawowymi odsetkami od tej kwoty od dnia 2 02 2011r.” oraz o zasądzenie na jego rzecz od pozwanego „stosownej kwoty tytułem zwrotu kosztów postępowania”, względnie przyznanie mu od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej

z urzędu.

Zarzucił, że przy ferowaniu wyroku naruszono prawo procesowe regulację art. 233 § 1 k.p.c. poprzez:

- wyciągnięcie nielogicznych wniosków, że wzrost wynagrodzenia oraz cen towarów i usług nie ma istotnego wpływu na zmianę wartości pieniądza,

- wprowadzenie z materiału dowodowego wniosków sprzecznych z zasadami logicznego rozumowania i doświadczeniem życiowym, że interes stron i zasady współżycia społecznego nie pozwalają na waloryzację świadczenia,

- wyciągnięcie nielogicznego wniosku, że zjawisko inflacji występuje w małym rozmiarze,

a zatem nie doszło do istotnej zmiany siły nabywczej pieniądza.

Ponadto zarzucał, że naruszono prawo materialne, regulacje:

- art. 358¹ § 3 k.c. poprzez jego błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, iż od 1997r.

nie nastąpiła istotna zmiany siły nabywczej pieniądza i w konsekwencji jego niezastosowanie,

- art. 117 k.c. w związku z art. 5 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i w efekcie jej niezastosowanie, podczas, gdy powołanie się pozwanego na zarzut przedawnienia było nadużyciem przysługującego mu prawa.

Pozwany M. G. wniósł o oddalenie apelacji oraz o przyznanie jego pełnomocnikowi z urzędu zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej

z urzędu w postępowaniu odwoławczym

Sąd Odwoławczy ustalił i zważył, co następuje:

Sąd pierwszej instancji trafnie zakwalifikował dochodzone roszczenia przyjmując,

że ma one źródło w odpowiedzialności deliktowej za szkodę materialną, a następnie

w sposób prawidłowy rozpoznał sprawę.

Ustalenia faktyczne składające się na podstawę faktyczną orzeczenie w części dotyczą okoliczności bezspornych pomiędzy stronami, a w pozostałym zakresie mają podstawę w informacjach zawartych we wskazanych w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia źródłach dowodowych, których ocena jest logiczna i mieści się w granicach swobodnej oceny dowodów.

Powód w ramach zawartych w apelacji zarzutów dotyczących podstawy faktycznej orzeczenia (naruszenia przy ferowaniu wyroku regulacji art. 233 § 1 k.p.c.), w istocie kwestionuje dokonaną przez ten Sąd ocenę prawną dotyczącą zasadności żądania dokonania waloryzacji odszkodowania.

Z tej przyczyny zarzut ten tylko werbalnie odnosi się on do podstawy faktycznej orzeczenia i jako taki nie ma wpływu na powyższą ocenę.

Z tych też względów Sąd odwoławczy przyjął za własne ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji.

Dokonana przez Sąd Rejonowy ocena prawna ustalonego stanu faktycznego

w swym zasadniczym zarysie jest prawidłowa.

Ma ona oparcie we wskazanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku prze-pisach prawa, a Sąd odwoławczy ocenę prawną Sądu pierwszej instancji ze wskazanymi poniżej odmiennosiami podziela i przyjmuje za własną (orzecz. SN z dn. 26 04 1935r. III C 473/34, ZB. Urz. 1935r. nr 12, poz. 496).

Odpowiedzialność pozwanego za skutki przedmiotowego zdarzenia została przesądzona w wyroku karnym wydanym przez Sąd Rejonowy w Z. w dniu 11 07 2006r. w sprawie o sygn. akt II K 363/02. (uznano w nim pozwanego za winnego popełnienia na szkodę powoda przestępstwa i skazano go na karę pozbawienia wolności, a Sąd Okręgowy w Gliwicach w wyroku z dnia 5 02 2008r. wydanym w sprawie o sygn. akt VI K 61/07 utrzymał ten wyrok w mocy; art. 11 zd. 1 k.p.c.).

Nie była ona w toku postępowania negowana przez pozwanego, ma źródło

w regulacji 415 k.c. i rodziła po jego stronie obowiązek naprawienia powodowi szkody powstałej w jego mieniu w następstwie przypisanego pozwanemu w wyroku czynu niedozwolonego (zgodnie z regulacją art. 441 §1 k.c. jest to odpowiedzialność solidarna

z pozostałymi sprawcami czynu niedozwolonego).

Powstała w majątku powoda szkoda ma postać straty w rozumieniu art. 361 § 2 k.c. (ustalona przez Sąd Rejonowy jej wysokość na kwotę 17.010zł nie została w apelacji zakwestionowana) i stosownie do regulacji art. 361 § 1 k.c. pozwany zobowiązany jest do jej naprawienia przez zapłatę powodowi odszkodowania równoważnego podanej wysokości szkody.

Jak trafnie ocenił Sąd Rejonowy roszczenie to w świetle przywołanych przez niego regulacji prawnych nie uległo przedawnieniu i podnoszony przez pozwanego w toku postępowania przed tym Sądem zarzut przedawnienia dochodzonych roszczeń, w tym za-kresie jest bezzasadny.

Prawidłowo także Sąd pierwszej instancji ocenił, że doszło do przedawnienia wskazanej przez niego części roszczenia o zapłatę odsetek ustawowych za opóźnienie się pozwanego w zapłacie dochodzonych roszczeń, czego – co należy podkreślić – powód

co do zasady w apelacji nie kwestionuje.

Przywoływana w apelacji okoliczności powstania zobowiązania w wyniku kradzieży oraz pobyt powoda w zakładzie karnym, z czym miała być związana ograniczona możliwość korzystania z pomocy fachowego pełnomocnika same w sobie nie stanowią

o możliwości zastosowania regulacji art. 5 k.c. w odniesieniu do podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia roszczeń o zapłatę odsetek ustawowych za jego opóźnienie w spełnieniu świadczenia głównego.

Do tego bowiem konieczne jest uznanie za amoralne zachowania dłużnika

w postaci podniesienia zarzutu przedawnienia tych konkretnych roszczeń, tj. roszczeń tylko pośrednio związanych z faktem kradzieży przez pozwanego mienia powoda.

Do powstania tych roszczeń z jednej strony doszło z przyczyn obiektywnych (pobytu pozwanego w zakładzie karnym i nie posiadania majątku z którego mógłby on zapłacić powodowi odszkodowanie) oraz co należy podkreślić z leżących po stronie powoda przyczyn subiektywnych (wieloletniego opóźnienia się powoda w dochodzeniu roszczeń pomimo znajomości osoby dłużnika).

W tej sytuacji nie sposób uznać, że dłużnik podnosząc w tym zakresie zarzut przedawnienia roszczeń naruszył zasady współzycia społecznego lub czynił ze swego prawa użytek sprzeczny z jego społeczno – gospodarczym przeznaczeniem, wobec czego podniesiony w apelacji zarzut naruszenia w tym zakresie przez Sąd pierwszej instancji regulacji art. 5 k.c. jest nieuzasadniony.

Słusznie natomiast podnosi apelacja, że po powstaniu obowiązku pozwanego zapłaty powodowi odszkodowania (1997r.) faktyczna wartość odszkodowania uległa deprecjacji.

U. jednak uwadze skarżącego, że opóźnienie się pozwanego w jego zapłacie doprowadziło do powstania po jego stronie skutecznego wobec pozwanego roszczenia o zapłatę za okres opóźnienia odsetek ustawowych, które zgodnie z utrwalonym poglądem judykatury i doktryny prawa spełniają trzy funkcje: dyscyplinującą zobowiązanego w spełnieniu świadczenia, wynagrodzenia za korzystanie przez niego z cudzych pieniędzy oraz co należy podkreślić funkcję waloryzacji świadczenia.

Wymiar tej ostatniej odpowiada wysokości panującej w danym okresie inflacji

i jest ona w pełni zrealizowana wtedy, gdy należne odsetki ustawowe przewyższają inflację,

a różnica pomiędzy nimi a panującą inflacją odpowiada wynagrodzeniu możliwym

do uzyskania na rynku w następstwie powszechnie przyjętego sposobu inwestowania pieniędzy uzyskanych w wyniku spełnienia świadczenia (np. w drodze zwykłej lokaty bankowej).

Jest faktem powszechnie znanym, iż od czasu powstania stanu wymagalności odszkodowania, wysokość odsetek ustawowych w sposób znaczący przewyższała wysokość panującej w tym czasie inflacji, a różnica pomiędzy nimi a panującą inflacją, była wyższa od wysokości wynagrodzenia jakie mógłby uzyskać powód w przypadku zwyczajowego zainwestowania pieniędzy uzyskanych z odszkodowania np. przez ich złożenie na lokacie bankowej (powód w toku postępowania nie wykazał, iż mógł uzyskać wyższe wynagrodzenie).

Dlatego spadek wartości odszkodowania powstały w wyniku opóźnienia się pozwanego w jego zapłacie formalnie został w pełni skompensowany powodowi, a faktyczny ubytek jego wartości jest konsekwencją – w materiale sprawy - zaniechania przez niego niezwłocznego dochodzenia od pozwanego odszkodowania a w następstwie tego przedawnienia się części należnych mu od pozwanego odsetek za opóźnienie i Sąd pierwszej instancji ostatecznie słusznie ocenił, że w świetle regulacji art. 385¹ § 4 k.c. brak jest podstaw

do uwzględnienia żądania powoda dokonania waloryzacji należnego mu od pozwanego odszkodowania.

W powiązaniu z powyższym apelacja pozwanego jest zatem bezzasadna

w rozumieniu art. 385 k.p.c., a to z mocy zawartej w nim regulacji prowadziło do jej oddalenia.

Reasumując zaskarżony wyrok jest prawidłowy i dlatego apelację jako bezzasadną oddalono na mocy regulacji art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono stosując regulację art. 102 k.p.c., biorąc po uwagę trudną sytuację materialną powoda oraz w ocenianym powyżej zakresie wątpliwy charakter sprawy.

Sędzia Barbara Braziewicz Sędzia Leszek Dąbek Sędzia Magdalena Balion-Hajduk